

6. Іголкін І.В. Особливості формування національних інноваційних систем на засадах державно-приватного партнерства у країнах, що розвиваються / І.В. Іголкін // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції – 2011. - №1 – С 76-79

УДК 351:330.322

Петренко Л.М.

к.е.н., доцент,

доцент кафедри інформатики та системології,

ДВНЗ "КНЕУ ім. Вадима Гетьмана"

**Методи дослідження стану малого підприємництва у формуванні
інноваційно-інвестиційної політики держави**

Важливою передумовою стійкого економічного зростання в Україні є активізація інвестиційної діяльності. Формування інноваційно-інвестиційної політики держави є одним із актуальних питань розвитку соціально-економічного процесу в Україні на сьогодні. Інноваційно-інвестиційна політика є функцією держави, яка повинна забезпечувати ефективний сталий розвиток макросистеми, як системи узгоджених комплексних дій, спрямованих на інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку країни. На сьогодні Україні, яка долучається до світових та європейських тенденцій, необхідно є система дієвих заходів щодо інноваційної політики держави. У розвиток дослідження даної проблеми вагомий внесок здійснили наукові роботи вітчизняних дослідників: Л.М. Борщ, А.С. Гальчинського, В.М. Гесця, В.І. Кириленка, А.А. Пересади [1 - 5] та інших.

За сучасних умов розробка стратегій та програм інноваційного розвитку пов'язується з перш за все з необхідністю подолання наслідків глобальної фінансово-економічної кризи. Для України особливість названих заходів зумовлена передусім внутрішньою економічною нестабільністю. На даний період значне число підприємців малого бізнесу припинили власну справу.

На основі статистичних даних можемо провести аналіз щільності малих підприємницьких структур на рівні регіонів. Інструментом для дослідження стану малого підприємництва можемо обрати кластерний аналіз, що надає змогу розглядати досить великий обсяг інформації, скорочувати великі масиви соціально-економічних даних. Кластерний аналіз є набором різноманітних алгоритмів класифікації багатовимірних спостережень чи об'єктів, які базуються на визначенні поняття відстані між досліджуваними об'єктами з наступним виділенням в них подібних груп [6]. Важливим кроком при проведенні даного виду аналізу є підбір правильного методу для обрахунку відстаней між досліджуваними об'єктами. Розглянемо деякі з них.

Евклідова відстань (Euclidian distances) – це найуживаніша у багатомірному просторі геометрична міра відстані між об'єктами. Своєю квадратичною формою відповідає класичним статистичним конструкціям і як критерій віднесення елементів сукупності до того чи іншого кластера розраховується за формулою:

$$dist(x, y) = \sqrt{(x_i - y_i)^2} \quad (1),$$

де, x_i та y_i – значення i -ої змінної першого і другого спостереження;
 n – кількість змінних.

Відстань Чебишева (Chebychev distance metric) – використовується у випадку, коли хочуть позначити два об'єкти як різні, якщо вони відрізняються будь-яким одним виміром (однією координатою):

$$dist(x, y) = \max |x_i - y_i| \quad (2),$$

Іноколи бажають прогресивно збільшувати або зменшувати вагу, що відноситься до розмірності, для якої відповідні об'єкти значно відрізняються. Це може бути досягнуто з використанням степеневої відстані (Power distance):

$$dist(x, y) = \left(\sum_i |x_i - y_i|^p \right)^{\frac{1}{r}} \quad (3),$$

де, r і p – параметри, що визначаються користувачем;

p – параметр, що відповідає за поступовий вимір відстаней за окремими координатами;

r – параметр, що відповідає за прогресивне виваження великих відстаней між об'єктами.

Якщо обидва параметри $p=r=2$, ця відстань співпадає з відстанню Евкліда.

Для оцінки розвитку малого підприємництва України необхідним є врахування його багатогранної структури, а також специфіки кожної з складових характеристик за регіонами країни. Галузеві складові малого підприємництва мають різні одиниці вимірювання. Тому їх необхідно стандартизувати, нормалізувавши за середнім квадратичним відхиленням. В результаті стандартизації отримаємо матрицю нормованих значень спостережень. Тобто кожен регіон можна інтерпретувати як деяку точку P_i в n -вимірному просторі координатами якої є величини Z_{ij} , $j=1,2,\dots,n$. Далі необхідно визначити координати точки еталону $P_0 = (i_{01}, i_{02}, \dots, i_{0n})$ - найбільше значення за кожною з ознак, коли ця ознака є стимулятором, і найменше значення, коли ознака є дестимулятором. Знаходимо відстань від точки P_i до P_0 за формулою:

$$d_{i0} = \sqrt{\frac{1}{n} \sum_{j=1}^n (z_{ij} - z_{0j})^2} \quad (4).$$

Функцію переваги індексу малого підприємництва i -того регіону $f(x_i)$ можна розрахувати за наступним чином:

$$f(x_i) = 1 - \frac{d_{i0}}{d_0}, \quad (5),$$

$$\text{де } d_0 = \bar{d} + aS_d, \quad \bar{d} = \frac{1}{m} \sum_{i=1}^m d_{j0}, \quad S_d = \sqrt{\frac{1}{m} \sum_{i=1}^m (d_{i0} - \bar{d})^2};$$

d_{i0} - відстань від точки P_i до P_0 ;

a – деяке додатне число, яке вибирають так, щоб усі значення функції $f(x_i)$ знаходилися між нулем і одиницею.

Згідно з цією моделлю обчислення функції переваги (індекс розвитку малого підприємства в ідеалі дорівнює 1, чим більше значення для функції переваги $f(x_i)$ i -го регіону ближче до 1, тим індекс розвитку малого підприємства в його межах є вищим.

Зважаючи на все це, на сьогодні необхідним є механізм державного регулювання інноваційно-інвестиційного розвитку України, що дозволить зберегти нагромаджений інноваційний потенціал економічного розвитку та, за можливості, розвинути його, орієнтуючись на найважливіші у наш час сфери економіки. Методи та інструменти державного регулювання інвестиційної діяльності мають бути більш гнучкими та адаптованими до соціально-економічного розвитку регіонів країни. За сучасних умов одним з важливих напрямів інвестиційної політики є зміна структури джерел інвестиційних витрат, що необхідно враховувати при розробці організаційно-економічного механізму управління інвестиціями в регіоні.

Список використаних джерел:

1. Борщ Л.В. Інвестування: теорія і практика: навч. посіб. / Л.М. Борщ, С.В. Герасимова; Київський ун-т ринкових відносин, Феодосійська фінансово-економічна академія.
2. Інноваційна стратегія українських реформ / Гальчинський А.С., Геєць В.М., Кінах А.К., Семиноженко В.П. — К.: Знання України, 2002. - 326 с. - Бібліогр.: с. 313 - 326.
3. Геєць В. М. Економіка України: ключові проблеми і перспективи / В. М. Геєць // Економіка і прогнозування. - 2016. - № 1. - С. 7-22.
4. Кириленко В. І. Інноваційна складова економічної безпеки / В. І. Кириленко // Науково-інформаційний вісник Академії національної безпеки. - 2014. - № 2. - С. 60-68.
5. Пересада А.А. Інвестування: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / А. А. Пересада, О. О. Смірнова, С. В. Онікієнко, О. О. Ляхова. - К.: КНЕУ, 2001. - 251 с.

6. Пістунов І.М. Кластерний аналіз в економіці: Навч. посібник / І.М. Пістунов, О.П. Антонюк., І.Ю. Турчанінова. – Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2008.– 84 с.

УДК 336.228

Пірникоза П. В.

*Аспірант кафедри податків та фінансової політики Тернопільського
національного економічного університету*

Підвищення рівня податкової культури як основний чинник детінізації економіки України

Не зважаючи на значну кількість досліджень, пошук шляхів детінізації вітчизняної економіки залишається надзвичайно актуальною проблематикою. Це пов'язано зі стабільно великими обсягами тіньової економіки в Україні, які згідно з останніми даними Міністерства економічного розвитку та торгівлі України складають 35-40% від офіційного ВВП [1]. Цей показник є одним з найвищих у Європі. Детінізація української економіки допоможе не лише збалансувати ДБУ¹⁰, але й підвищити ефективність державного регулювання та покращити процес бюджетного планування та прогнозування.

Згідно «Середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020» детінізація економіки є пріоритетним завданням [2]. Так, державою були уже зроблені перші кроки у цьому напрямку, зокрема знижено ставку ЄСВ до 22%. Проте, як показує практика зниження податкового навантаження не є єдиним кроком, який веде до зменшення обсягів тіньової економіки, адже ефективною може бути податкова система й з високими ставками податків (Швеція, Норвегія). Вітчизняні платники податків не сприймають оподаткування як основу для благополуччя держави та суспільства. Більшість з них не розуміють для чого їх примушують сплачувати податки. Саме тому сьогодні надзвичайно важливим для України є сприяння підвищенню рівня податкової культури платників податків.

¹⁰ Державний бюджету України.